

जिल्हा परिषदांतर्गत महिला व बाल  
कल्याण समितीने राबवयाच्या योजनेमध्ये  
जनजागृती करुन “सॅनिटरी नॅपकीन”  
उपलब्ध करुन देण्याबाबतच्या बाबींचा  
समावेश करणेबाबत.

### **महाराष्ट्र शासन**

ग्राम विकास व जलसंधारण विभाग,

शासन निर्णय क्रमांक: झेडपीए- २०१५/स.क्र.६३३/प्र.क्र.१९२/पंरा-१

मंत्रालय, मुंबई ४०० ०३२.

दिनांक- ३० नोव्हेंबर, २०१५.

**वाचा:-** १. शासन निर्णय क्र.झेडपीए- २०१३/प्र.क्र.७६/पंरा-१, दिनांक २४ जानेवारी, २०१४.  
२. सार्वजनिक आरोग्य विभाग, शासन निर्णय क्र. रा.ग्रा.अ. २०१२/प्र.क्र.५८/आरोग्य-७,  
दि. २/३/२०१२.

### **प्रस्तावना:-**

या विभागाच्या उक्त दिनांक २४ जानेवारी, २०१४ च्या शासन निर्णयातील मुद्दा क्र.१४ अन्वये किशारेवयीन म्हणजेच १३ ते १९ वयोगटातील दारिद्र्यरेषेखालील शालेय व शाळाबाह्य मुलींना आवश्यक अशा आरोग्यविषयक साहित्याच्या मोफत वाटप करण्याच्या (सॅनिटरी नॅपकिन इ.) सूचना देण्यात आलेल्या आहेत. त्याचप्रमाणे केंद्र शासनाच्या निर्देशानुसार सार्वजनिक आरोग्य विभागाच्या उक्त दि. २/३/२०१२ च्या शासन निर्णयान्वये राज्यातील धुळे, नंदूरबार, अकोला, बुलढाणा, अमरावती, लातूर, बीड, सातारा व उस्मानाबाद या नऊ जिल्ह्यांमध्ये ग्रामीण भागातील १० ते १९ वर्षाच्या किशोरवयीन मुलींना माफक दरात सॅनिटरी नॅपकीनचे वितरण करण्याच्या योजनेची अंमलबजावणी करण्यात येत आहे.

उक्त दोन्ही शासन निर्णयांमध्ये असणारी तरतुद ही अत्यंत मर्यादीत स्वरूपाची असल्याचे दिसून येते. ग्रामीण भागातील किशोरवयीन मुलींमध्ये मासिक पाळीमधील स्वच्छतेविषयक घ्यावयाच्या काळजीबाबत असलेल्या अज्ञानाबाबत किशोरवयीन मुलींना आरोग्य विषयक समस्यांना तोंड द्यावे लागते. ह्या बाबींचे अवलोकन करता राज्यातील ग्रामीण भागातील दारिद्र्यरेषेखालील किशोरवयीन मुलींविषयी असलेल्या मुलींमध्येही मासिक पाळीमध्ये स्वच्छतेविषयक घ्यावयाच्या काळजीबाबत जनजागृती करुन माफक दरात सॅनिटरी नॅपकीन

गावपातळीवर उपलब्ध करून देण्याची योजना शासनाच्या विचाराधीन होती. तदनुषंगाने खालीलप्रमाणे शासन निर्णय घेण्यात येत आहे.

**शासन निर्णय:-**

वर नमूद नऊ जिल्ह्यांव्यतिरिक्त राज्यातील ग्रामिण भागातील १० ते १९ वयोगटातील किशोरवयीन मुलींमध्ये मासिक पाळीमध्ये स्वच्छतेविषयक जनजागृती करून त्यांना माफक दरात/ मोफत गावपातळीवर सॅनिटरी नॅपकीन उपलब्ध करून देता येतील.सदर योजनेचा खर्च जिल्हा महिला व बालकल्याण समितीच्या १०% निधीमधून तरतूद करून भागविण्यात यावा.

सदर शासन निर्णय महाराष्ट्र शासनाच्या [www.maharashtra.gov.in](http://www.maharashtra.gov.in) या संकेतस्थळावर उपलब्ध करण्यात आला असून त्याचा संकेतांक २०१५११३०१३२१३७४१२०असा आहे. हा आदेश डिजिटल स्वाक्षरीने साक्षांकित करून काढण्यात येत आहे.

**महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने,**

(गि.दि.भालेराव)  
उप सचिव (ग्रा.वि.व प.रा.)

**प्रति:-**

- १) मा. राज्यपाल यांचे सचिव
- २) मा. मुख्यमंत्री यांचे प्रधान सचिव
- ३) मा.मंत्री (ग्राम विकास) यांचे खाजगी सचिव
- ४) मा. राज्यमंत्री (ग्राम विकास) यांचे खाजगी सचिव
- ५) मा.अध्यक्ष, जिल्हापरिषद (सर्व)
- ६) मा. विधानसभा/मा. विधानपरिषद सदस्य (सर्व)
- ७) मा. प्रधान सचिव (ग्रा.वि.व पं.रा.)
- ८) मा. प्रधान सचिव , महिला व बालविकास विभाग, नवीन प्रशासकीय भवन, मुंबई
- ९) विभागीय आयुक्त, (सर्व)
- १०) मुख्य कार्यकारी अधिकारी, जिल्हा परिषद (सर्व)

- ११) आयुक्त, महिला व बालविकास आयुक्तालय, महाराष्ट्र राज्य, ३ चर्च रोड, पुणे - ४११००१.
- १२) संचालक, एकात्मिक बाल विकास सेवा योजना, कोकण भवन, नवी मुंबई.
- १३) निवड नस्ती, कार्यासन क्र. पंरा-१, ग्रामविकास व जलसंधारण विभाग, मंत्रालय, मुंबई.

प्रत :-

- १) मा. प्रधान सचिव, महिलांचे हक्क व कल्याण समिती, महाराष्ट्र विधानमंडळ सचिवालय,  
विधान भवन, मुंबई
- २) मा. प्रधान सचिव, पंचायत राज समिती, महाराष्ट्र विधानमंडळ सचिवालय,  
विधान भवन, मुंबई यांजकडे माहितीसाठी रवाना.